

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Christus, de altijd biddende Hogepriester in de hemel

"alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden"

Hebr. 7:25

Wat een voorrecht, ja, wat een wonder van genade dat wij altijd ook nog mogen bidden! Voor onszelf en ook voor elkáár, persoonlijk en ook samen mét elkaar. Dat de HEERE ons daar Zelf in Zijn Woord vaak zelfs toe opwekt en aanspoort, met de belofte erbij, dat Hij ons juist in die weg Zijn zegen dan ook zeker wil en zal schenken...

Bij en ondanks alle verdere verschil en onderscheid hebben ál Gods kinderen dan toch ook dit gemeen, dat ze allemaal toch ook een biddend leven kennen. Wij ook? Het gebed is zelfs de ademtocht der ziel...

Als het nu echter ook eens van het gebed van Gods kinderen zelf áfhing? Wat kwam er dan nog van terecht en wat bleef er dan ook nog van over? Niets toch? Nú niet en ééuwig niet!

Nu is Christus voor al de Zijnen echter ook de altijd biddende Hogepriester in de hemel: als de gestorven maar ook weer opgestane Hogepriester lééft Hij daar zelfs altijd om voor hen te bidden. Ja, en in Zijn vóórbede ligt de zaligheid van ál die vaak ook nog zo biddeloze Zijnen dan nu toch ook eeuwig onveranderlijk vast gewaarborgd en gegarandeerd! Hij bad op aarde al steeds voor Zijn Kerk: denk b.v. ook maar aan dat ook zo bijzonder rijke Hogepriesterlijke gebed in Johannes 17. Na Zijn opstanding en hemelvaart leeft Hij daar in de hemel echter óók altijd om voor hen te bidden. "Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt": zo jubelt Paulus het in Romeinen 8 in verwondering uit.

Zoals de Oud-Testamentische hogepriester na het zoenoffer gebracht te hebben met het bloed der verzoening elk jaar opnieuw op de grote verzoendag het heilige der heiligen inging om daar op grond van dat bloed ook voor

het volk te bidden (zo lang hij leefde!), zo is Christus nu op de grote verzoen- en betaaldag der Kerk met Zijn éigen bloed het hemelse heiligdom ingegaan, waar Hij dan nu ook altijd leeft om voor al de Zijnen te bidden. Te bidden dus op grond van dat bloed. Op grond dus, neen, niet op iets ín of ván Gods kinderen zelf (wat zou dat dan toch ook kunnen of moeten zijn?), maar op grond van Zijn eigen borgtochtelijke verzoeningswerk, éénmaal op Golgotha volbracht. Ja, en te bidden daarom ook niet maar als een soort wéns of vriendelijk verzóek, neen, maar als een borgtochtelijke pléiten en éisen zelfs ook: "Vader, Ik heb verzoening voor hem, voor haar gevonden en Ik wil dan ook dat die bij Mij zijn die Gij Mij gegeven hebt".

"Alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden". Altijd: "Zo leeft de Vorst altoos, Zo leeft Hij eindeloos".

Altijd. Dus ook zowel in tijden van voorspoed en vreugde als in tijden van tegenspoed en smart. Zowel in tijden dat ik zelf in mijn gebed ook echt contact met de hemel heb als in tijden dat mijn gebed niet verder komt dan de zolder, als het althans nog zover komt en ik mijn gedachten er nog bij kan houden....

Altijd. "Broeders, indien wij gezondigd hebben" (en wat zijn er dan b.v. ook al een gebédszonden, hé), "wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige".

Altijd. Dus ook zowel in tijden van gezondheid als in tijden van ziekte en als ik misschien zelfs wel geopereerd moet worden en onder narcose moet worden zodat ik dan zelf ook niet eens meer bidden kán. Of als ik dement wordt. In leven en in sterven. Altijd!!

Welnu, in de voorbede van die altijd biddende Hogepriester aan des Vaders Rechterhand ligt de zaligheid van al de Zijnen dan toch inderdaad ook eeuwig onveranderlijk vast gewaarborgd en gegarandeerd.

Van al de Zijnen, ja, maar wie zijn dat dan eigenlijk precies en waar zijn die in hun eigen leven dan nu b.v. ook aan te herkennen?

"Alzo Hij altijd leeft om voor hén te bidden". Wie zijn dan nu eigenlijk die "hen"? het staat er vlak voor: "Waarom Hij ook volkomenlijk kan zalig maken dégenen die door Hem tot God gaan". Degenen dus die zelf ook een biddend leven mogen kennen! Degenen die dóór Hém, door Christus (d.w.z. die in Zijn Naam en pleitend op Zijn borgtochtelijke verzoeningswerk en volmaakte voorbede) tot God gaan. Die in zichzelf ook alle gebedsgrond hoe langer hoe meer verliezen en daarom óók voor hun gebed niets anders overhouden dan "om Jézus' wil". Neen, niet maar als áfsluiting ván, maar juist als enige wég en pléitgrond vóór hun gebed. "Ik ben de weg; niemand komt tot de Vader dan door Mij".

Letwel: het gaat dus ook niet maar om het komen "tot Jézus" zonder meer ("je moet maar tot Jezus gaan"), maar om het gaan en komen dóór Hem tot Gód, tot de Váder! We hebben toch ook niet maar tegen Jézus gezondigd en moeten daarom toch ook niet maar met Jézus verzoend worden zonder meer, maar tegen en met Gód, de Váder. En dat kán nu toch ook alleen maar dóór de Zoon, op grond van Zijn borgtochtelijke verzoeningswerk! Welnu, van daar: "degenen die door Hem tot God gaan". Die worden door Hem volkomen zalig gemaakt en voor díegenen leeft Christus daar dan nu altijd ook aan des Vaders Rechterhand in de hemel om voor hen te bidden!

Zoals de Oud-Testamentische hogepriester in die 12 stenen in zijn gouden borstlap het hele volk, alle 12 stammen meedroeg het heiligdom in om daar bij het altaar ook voor hen te bidden, zó heeft Christus heel Zijn volk, al de Zijnen ook óp, ja, ín Zijn Hogepriesterlijke Middelaarshart mee-

genomen het hemelse heiligdom in en zó leeft Hij daar dan nu ook altijd om op grond van Zijn werk voor hen te bidden. Dus voor hén die dan nu zélf ook door Hem tot God gaan...

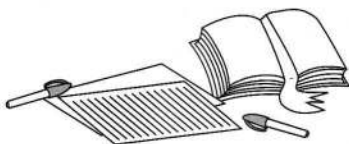
Welnu: geldt dat dan nu ook óns? Leeft Christus daar dan in de hemel óók altijd om voor óns te bidden? Ik kan ook zeggen: kennen wijzélf en persoonlijk óók al dat door Hem tot God gaan? Dat biddende leven, die ademtocht der ziel? immers, dán alléén, maar dán ook zéker zijn ook wij in die voorbede van die altijd levende en biddende Hogepriester in de hemel begrepen!

O, als we het nog niet zouden kennen, dan is Hij de machtige en de gewillige om het door Zijn Geest der genade en der gebeden ook óns nog te leren. Vraag er maar veel om. Bid zonder ophouden!

En allen die er door genade toch almeer achter komen dat zij van zich-

zelf toch zelfs ook nog niet eens echt kunnen bidden zoals het behoort, maar die het toch óók niet kunnen laten: wát er ook gebeurt en hóe het ook gaat (in de wereld, in de kerk en ook in eigen gezins- en persoonlijke leven): "Zodanig een Hogepriester betaamde ons", "Alzo Hij altijd leeft om voor Zijn volk te bidden". En een kind van zóveel gebeden kán en zál toch ook nooit meer verloren gaan..... "Mijn beê met opgeheven (of saâmgevouwen) handen, Klimm' voor Uw heilig aangezicht, Als reukwerk, voor U toegericht, Als offers, die des avonds branden".

ds. G. Bouw

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In deze aflevering van ons blad hebben we als hemelvaartsmeditatie opgenomen de samenvatting van de toespraak van ds. G. Bouw gehouden op onze ontmoetingsdag in Werken-dam en u treft een samenvatting van de toespraak van ds. C.P. Boer aan. Ds. Tanis schrijft een derde artikel over prof L.H. van der Meiden "Tekst en preek." Ds. P. den Butter schrijft een actueel artikel over geestelijke herkenning n.a.v. het schrijven van prof Maris in "De Wekker". Ds. P. van Zonneveld schrijft een brief aan ouders. Ds. Hoefnagel beantwoordt in zijn vragenrubriek een vraag over Mozes die door zijn moeder 'schoon' werd genoemd. Zelf schrijven we een afsluitend artikel over Pieter Morilyon.

MIJ ZAL NIETS ONTBREKEN (7- SLOT)

Uit het leven van Pieter Morilyon

Huisgodsdienst

Van zijn jonge jaren af was Pieter er door de opvoeding van zijn ouders aan gewoon dagelijks een gedeelte van Gods Woord te lezen. Hij las niet alleen hier en daar wat, maar hij las heel de Bijbel door. In ongeveer veertig jaren had hij zestig malen de Bijbel doorgelezen. Nu en dan ook al de kanttekeningen, waar hij veel onderwijs uit ontving. Door Geesteslicht werd hij bijzonder in bepaalde woor-

Pinksterappel

D.V. 31 mei (tweede Pinksterdag). Thema: De Bijbel in je leven. Deelthema's: De Bijbel gekregen door ds. P.D.J. Buijs. De Bijbel als wegwijzer door ds. L.A. den Butter. Aanvang 15.00 uur en 's avonds om 19.00 uur. Er zullen geen broodjes of andere consumpties beschikbaar zijn. Plaats: Ned. Herv. Grote Kerk te Weesp (Kerkstraat).

Zendingsmiddag voor het Noorden

Op D.V. Zaterdag 12 juni a.s. zal er een zendingsmiddag gehouden worden in het kerkgebouw van de Chr. Geref. kerk, Hoofdweg 127 te Damwoude. Deze zendingsmiddag wordt georganiseerd door de plaatselijke zendingscommissie ten bate van de zending en het evangelisatie werk in Gent (België).

Het kerkgebouw is open vanaf 12.45 uur. Om 13.30 uur hoopt ds. P. Roos de middag te openen.

De sprekers zijn: Ds. J.P. Boiten en evangelist H. Bor.

Tussen de beide sprekers is er een pauze. Om 16.30 uur de sluiting door Ds. H.H. de Haan.. Er is kinderopas aanwezig. Verkoop van verschillende goederen...etc. o.a. een boekentafel. In de benedenzaal is er gelegenheid voor koffie te drinken en voor ontmoeting. We hopen dat velen deze datum noteren. U bent allen van harte welkom!

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 3 juni verschijnen, dus over twee weken. Copy graag binnen de donderdag een week voor de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

AvH

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar. Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

en tot het zoeken van verzoening in het bloed van Christus.

Boeken

Van jongsaf aan las Pieter Morilyon veel. Maar vooral boeken die hem konden opleiden in de kennis der waarheid die naar de godzaligheid is. Hij mocht een groot aantal mooie en goede boeken krijgen. Op blz. 194 worden ze genoemd: Love, Witsius, a Mark, Maastricht, Owen, Hornbeek, Spanheim, Brakel, Van der Kemp, Smijtegelt, De Frein, Erskine, Hellenbroek, Koelman, Meiners en vele anderen. Op hogere leeftijd gekomen beperkte hij zich tot de werken van W. à Brakel, Smijtegelt, De Frein, Lodenstein, Meiners en Koelman die gaan over het geestelijke leven gegrond op het Woord Gods. We lezen op blz. 194 "Daar in lees ik zover als ik tot mijn nut en stichting oordeel om daardoor meer kennis van mijzelf, van mijn staat, gestalten en werkzaamheden, van de Heere Jezus, van God, in het zaligen van Zijn uitverkorenen te bekomen. Ook om mij door dat alles gedurig te beproeven en in het geloof en heiligmaking opgebouwd en bevestigd te worden." Morilyon had geleerd, hoe schoon boeken ook kunnen zijn, dat ze ver beneden het Woord van de levende God staan. Gods Woord rekende hij tot zijn grootste schat op aarde. Hij had echter veel achting voor de geschriften van vele grote en godzalige mannen.

Openbare godsdienst

Morilyon achtte het geregeld waarnemen van de openbare godsdienst zeer nuttig om toe te nemen in heiligmaking. Niet alleen op de zondag, ook door de week nam hij de openbare erediensten waar, voor zover zijn werk hem dat toeliet. Op zaterdagavond bereidde hij zich voor op de zondag. Hij smeekte de Heere om Zijn zegen en om ondersteuning en bekwaamheid voor de leraren. Morilyon ondervond veel zegen in de openbare godsdienst. Vaak al onder het voorlezen van Gods Woord. Ook onder het zingen van de Psalmen en onder het openbare gebed. Morilyon zong vaak met gesloten ogen (de meeste Psalmen kende hij uit het hoofd) wat zijn aandacht vermeerderde. Onder het zingen mocht hij menigmaal begeren eens God en het Lam de lof te zingen met de verheerlijkten voor de troon tot in eeuwigheid. Ook de preken troffen hem vaak in het hart.

Toestand van het land

Er was in de tijd van Morilyon veel hoogmoed, pracht, wellust, losbandigheid en onverschilligheid in de godsdienst. Weinigen hadden liefde tot de waarheid en de ware godzaligheid. De spot werd gedreven met de leidingen Gods in het leven van Gods kinderen. De tedere godzaligen werden beschimpt. Zij werden geweerd uit burgerlijke gezelschappen, uit colleges en ambten. Wat de godsdienst betreft stond het er in de dagen van Morilyon niet best voor. We lezen op blz. 198 en 199 "De zuivere leer van de vrije genade van de Drie-enige God, de noodzakelijkheid van de voldoening aan Gods gerechtigheid, de heerlijkheid, dierbaarheid en bereidvaardigheid van de Heere Jezus, als de enige en algenoegzame Zaligmaker, de toepassing van de zaligheid door de Heilige Geest en Zijn vrijmachtige en onwederstandelijke werkingen, worden verminkt of verloochend. De noodzakelijkheid van de wedergeboorte, de geestelijke levendmaking van een dode zondaar, door een waarachtig goddelijk wonderwerk, de geloofsvereniging met de Heere Jezus en de oefeningen van ware evangelische godzaligheid, wordt bespot." Morilyon klaagt over het verschijnen van boeken die strijdig zijn met de leer die naar de godzaligheid is. Hij schrijft over een beredeneerd christendom zonder de kracht der waarheid te ondervinden aan het hart. De bekering van mensen wordt zeldzaam. De onkunde over de wezenlijke waarheden van het geloof neemt hand over hand toe. Onder Gods kinderen waren er velen die zich tevreden stelden met een gestaltelijk leven met minachting voor de stellige waarheden van het geloof. Maar zo stelt Morilyon: beide zijn noodzakelijk. Morilyon schrijft over de zware oordelen over het land. Werkloosheid, zware verliezen, bankroeten, hoge prijzen, zware belastingen, minder werk in winkels en handel. Bovendien tastte een epidemie van paalwormen de zeevering aan en er was ziekte onder de runderen. De oordelen Gods brachten evenwel niet tot boete en belijdenis van zonden. Dit zou zo blijven totdat de Heere Zelf die grote les zou leren: Hoort de roede en Wie ze besteld heeft. Oorlogsgevaar dreigde. Morilyon mocht land en volk aan de Heere opdragen.

Het gezin van nicht Blauw

Deze nicht van Morilyon had zes kinderen. Het gezin van nicht Blauw was

in grote zorgen gekomen. Het hart van Morilyon bloedde onder de toestand van zijn nicht met haar man en zes kinderen. Deze zaak werd in de binnenkamer gebracht. Drie zaken drongen: hoe moeten de grote schulden betaald worden, vervolgens of het niet beter was de verliesgevende handel te stoppen en tenslotte de vraag waarvan het gezin in de toekomst zou moeten bestaan. Morilyon was de enige uit de familiekring die zou kunnen helpen. Morilyon en zijn vrouw werden ingewonnen dit gezin te ondersteunen. Morilyon beleed zijn aanvankelijke onwilligheid om te helpen als een zware zonde en smeekte om vergeving. De Heere had rijk gezegend om nu anderen te kunnen en te mogen helpen. Morilyon was slechts rentmeester en de Heere is Eigenaar.

Ten besluit

Morilyon heeft een laatste vermaning achtergelaten aan hen die na zijn dood zijn geschrift zouden lezen. Daarin spoort hij aan tot schuldbelijdenis. Hij waarschuwt voor het rusten in plichten buiten het werk van de enige en volkomen Zaligmaker. Hij dringt aan op veel lezen in de Bijbel en het trouw waarnemen van de openbare godsdienst en de catechisaties. Hij wijst ook op het naastig waarnemen van de gezelschappen en de oefeningen der godzaligen. Hij dringt aan op betrachtning van de huiselijke godsdienst. Hij spoort aan tot gebed en smeking. Hij waarschuwt tegen de verleiding van de wereld. Hij wijst op het nut van het overdenken van het leven en sterven van voorname godzaligen. We besluiten met de laatste woorden die we opgetekend vinden op blz. 227: "Och gedenk toch aan al mijn vermaningen en voorbeden die ik aan en voor u gedaan heb. Ik heb veel tranen en gebeden voor u uitgestort. De Heere verhoor dezelve en Hij zegene u en uw zaad en haar zaad en bereide u door genade in de Heere Jezus Christus tot eeuwige heerlijkheid. Leef toch in vrede. Laat de gemeenschap met God uw grootste schat zijn. Geloof het toch, mijn lieve vrienden, dat weinig mensen zalig worden, dat verre de meesten verloren gaan. Strijd toch om in te gaan! Laat het u hoofdwerk wezen om uw roeping en verkiezing vast te maken. O, het is zulk een voorrecht God te mogen dienen. Het is zo zalig met God gemeenzaam te mogen leven. Het is zo troostrijk, de genade

van de Heere Jezus en de gemeenschap van de Heilige Geest bevindelijk in zijn hart te mogen gewaar worden. Daar ben ik zeer op gezet geweest. Nu, de Heere zij uw God en uws zaads God tot in eeuwigheid om Christus wille. Dit zijn mijn laatste vermaningen die ik u op het hart legge. Amen.

Peter Morilyon J.Z." Maria Elisabeth

van der Cruisse, de echtgenote van Pieter Morilyon, overleed op de leeftijd van 72 jaar op 25 mei 1782. Pieter Morilyon overleed september 1783 op de leeftijd van 79 jaar. Hun zielen mogen juichen voor Gods troon en hun lichamen wachten op de dag der wederopstanding.

Ds. A. van Heteren.

PROF. VAN DER MEIDEN 3 : TEKST EN PREEK

Elke zondag moet er gepreekt worden. De zondag en de prediking horen bij elkaar. Dit is geen traditionele zaak, maar een Bijbelse eis. Steeds moet het vierde gebod voor de aandacht staan en gelet worden op wat de opgestane Heere Jezus, de Kerk-Vorst deed op de eerste dag van de week namelijk op de zondag. Welk een opdracht gaf Hij aan de discipelen en in hen aan de kerk, de gemeenten. 's Heeren dienaren worden daarom zondag aan zondag geroepen om te preken. Wanneer het nu over preken gaat, moet vanzelf ook gedacht worden aan preken maken. Dit is geen gemakkelijke zaak. Wie er zo over denkt, of gaat denken, beseft niet dat men Gods Woord moet preken. Het Woord van de Heilige God. En welk een inhoud heeft het. Tevens wordt voorbijgezien, wie men zelf is en blijft. Wanneer de gerichtheid op het Woord afneemt, en zelfs niet toeneemt, mag men wel zichzelf onderzoeken in het licht van Gods Woord of men een geroepen dienstknecht is. Wie op de school van de Heilige Geest komt, ontvangt Godskennis en zelfkennis. En die kennis blijft niet beperkt tot een bepaalde tijd, maar gaat door tot het einde van het leven. Maar er is meer. Wanneer er afhankelijk, biddend gewerkt wordt, ook in betrekking tot de zondag, zal de persoonlijke vrucht niet uitblijven. Elke dienst wordt begonnen met het votum, de zegengroet en geëindigd met de zegenbede. De bedelende dienaar, die zichzelf zondaar weet en bewust is een verduisterd verstand te hebben, zal de inhoud van wat hij uitspreken mag verstaan en dieper, rijker kennen. Door van der Meiden werd dit onderstreept en in de 21^e eeuw leeft Gods dienaar daarbij. Hij moet het ervan hebben. Voor het werk en voor zijn hart, want ook hij wordt uit genade zalig! Nu weten we dat aan het preken maken, de tekstkeuze vooraf gaat. De preek moet opge-

bouwd worden uit de tekst. Voor de tekst moet regelmatig gebed zijn, want tot de juiste tekstkeuze moet men geleid worden. Men zal dan bewaard worden voor eenzijdigheid. Daartoe kan men komen wanneer men zelfbepalend met de Schrift omgaat. Men is dan ook met het preken maken in een korte tijd klaar en in een tweede of derde gemeente is men er zeer spoedig mee klaar. Worstelingen zijn er dan niet en is er ook geen vragen om gegrepen te worden door een tekst. Van der Meiden heeft steeds benadrukt dat de studeerkamer een bidvertrek moet zijn. Een predikant moet ook denken aan het kerkelijk jaar. Tot dat jaar behoren ook de feestdagen. Op die dagen dienen de heilsfeiten te spreken. De rijke historische gedeelten mag men niet voorbijgaan. Van der Meiden zei: die gedeelten hebben er recht op dat ze in de prediking een ruime plaats hebben. En de gemeente verwacht, dat er gepreekt wordt onder andere uit Lukas 2 of Matth. 28.

Door hem werd ook onderstreept, dat steeds de tekst in de preek behoort te spreken. Niet slechts noemen, of gebruiken als een kapstok. Voluit, de volle raad van God moet verkondigd worden. Nimmer mag vergeten worden dat de gemeente aan de zorg is toevertrouwd. Ook zij heeft er recht op dat verkondiging van Gods Woord en geestelijke leiding samengaan. Beide dienen exegetisch gefundeerd te zijn. In beide moet het Woord spreken. Het is niet overdreven dat men de kansel gekarakteriseerd heeft als de gevaarlijkste plaats in de wereld. Het gaat op de preekstoel mis, wanneer niet centraal staat, wat de Heere zegt en leert. Steeds moet men zich bewust zijn: op de kansel heb niet ik het woord, maar dien ik het Woord van de Heere. Van der Meiden keerde zich tegen het bevredigen van mensen. Hij legde in zijn onderwijs de

nadruk op het Bijbelsverantwoordelijk omgaan met de mensen. Met jongeren en ouderen. Blijvend moet het een dienaar beheersen: zeg ik wel voldoende, wat de Heere zegt. Daarom moet het gebedsleven voorop staan. Telkens komen we het tegen dat op de studeerkamer biddend, luisterend gestudeerd moet worden. Luisteren moet zelfs gezien worden als een levenszaak. Nagespeurd moet worden wat de tekst zegt, wat de inhoud is en in welk een verband hij staat. Het kennen van alle regels voor het maken van een preek moet benut worden, maar de persoonlijke betrokkenheid mag niet ontbreken. Anders is men een letterknecht. Men moet kennen de hartenklop van de liefde en de scherpste van de toorn des Heeren. De levende kracht van Christus' bloed en dat naar het woord van Calvijn in de prediking laten druppelen. Door de machtige werking van de Heilige Geest is er steeds opening van het Woord des Heeren. Ontvangt men licht, verlichting en inzicht, moed en vaardigheid om te preken. Men wordt naar de kansel gedreven. Het zal de gemeente aan verklaring en toepassing van het Woord niet ontbreken. Voor- en onderwerpelijk zal er gepreekt worden. Als een schatgraver zal men uit de schat van het Woord nieuwe en oude dingen naar voren brengen. Woorden uit het verleden! Van betekenis in het heden. Geen aangepast evangelie. Geen prediking die naar de mens, maar voor de mens is. Dood en leven, zonde en genade, verlorenheid en behoudenis mogen geen oude begrippen zijn, maar zaken aangegeven in het Woord moeten spreken in de prediking. Wat in het bevestigingsformulier staat moet leven. Het is geciteerd uit het Woord van de Heere: wees een voorbeeld der gelovigen in woord, in wandel, in liefde, in de geest, in geloof en in reinheid. Houd aan in het lezen, in het vermanen, in het leren, totdat ik kom. Verzuim de gave niet die in u is, die u gegeven is door de profetie met de oplegging der handen van de ouderlingschap. Bedenk deze dingen en wees hierin bezig, opdat uw toenemen openbaar worde in alles. 1 Tim. 4: 12b-15.

Wee de prediker die veel zegt tot de gemeente en eist van de gemeente en zichzelf vergeet!

Anderen zullen binnengaan, maar men zal zelf buiten staan!

Ds. M.C. Tanis

Als ik zeg, dat de herkenning een belangrijke plaats in ons leven inneemt, zal iedereen dat met mij eens zijn. Als wij bij andere mensen bepaalde dingen aantreffen die wij zelf ook kennen - als we iets bij elkaar herkennen dus - ontstaat er gemakkelijk een contact en verstaan we elkaar. Dat is op allerlei terreinen het geval.

Voorbeeld: vakantie

Stel dat u vorig jaar met vakantie naar Wallis in Zwitserland geweest bent. Voor het eerst in uw leven was u in een berglandschap. Wat was u ervan onder de indruk! Wat hebt u mooie herinnering aan de bergwandelingen die u gemaakt hebt. Maar ook aan de bezoeken die u bracht aan het stadje Brig of aan de grotere stad Sion of aan het dorp Raron. U bent daar ook in de kerk geweest samen met nog vele andere vakantiegangers uit Nederland. In de Felsenkirche in Raron bij voorbeeld. Met al die herinneringen bent u naar huis terug gegaan. U wilde er graag over vertellen. Maar telkens weer als u dat deed kwam u er achter dat de mensen tot wie u sprak wel luisterden en ook nog welwillend luisterden, maar dat ze niet herkennen wat u vertelde. Zij waren zelf nog nooit in die streek geweest. Zij waren met vakantie in Zuid-Limburg geweest en daar spraken zij weer graag over. Maar Zuid-Limburg was een gebied dat u niet kende.... Over en weer ontbrak de herkenning. Wat over en weer verteld werd, kwam als een stukje theorie over.

Totdat u iemand uit uw kennissenkring ontmoette, die Wallis zelf ook kende. Toen was er wel het moment van herkenning. U kon elkaars verhalen zelfs aanvullen. O ja, zo was het. Ja, daar in Raron, die Felsenkirche, helemaal in een rots uitgehouwen. Je herkent bij elkaar zelfs de gevoelens die over je kwamen toen je voor het eerst die kerk binnen ging en daar om je heen keek. Herkenning, een belangrijk element in de communicatie. Zonder die herkenning blijf je vreemden voor elkaar. Althans op bepaalde punten.

Nog een paar voorbeelden

Het is ook het geval als het gaat om andersoortige ervaringen. Stel voor, je hebt een moeilijk, lastig, dwars en

weerbarstig kind. Ernstig heb je met dat kind gepraat, vele keren. Dringend heb je voor hem gebeden. Zijn gedrag bleef echter hetzelfde: even weerspanning en verkeer. In stilte heb je er onnoemelijk veel verdriet over. Je vraagt je ook gedurig af, waar je hebt gefaald. Je voelt je schuldig tegenover de Heere en tegenover je kind, omdat je in de opvoeding steken hebt laten vallen. En dan druk ik het zo nog zwak uit. Op een keer stort je je hart uit tegenover een overigens goede kennis. Je moet het toch ook eens een keer kwijt. Maar die ander heeft goed-oppassende kinderen, die keurig in het paadje lopen. Ja, hij luistert wel naar je, maar je kunt in zijn ogen lezen en uit zijn houding afleiden dat hij je toch niet echt begrijpt. En uit wat hij straks tegen je zegt, wordt het helemaal duidelijk, dat hij het best goed bedoelt en van harte met je wil meeleven, maar er is geen herkenning. De vonk springt niet over.

In de jaren waarin ik in de dienst des Heeren mag staan heb ik onder andere ook dit geleerd dat contact met mensen in diverse levenssituaties gemakkelijker werd naarmate ik zelf had ondervonden wat de mensen met wie ik in gesprek kwam, ondervonden. Nadat de dood heel dichtbij gekomen was in ons gezin en daar een plaats had leeg gemaakt, heb ik meer dan eens ervaren dat mensen, die in dergelijke situaties verkeerden tegen me zeiden: U weet wat het is. Het moment van herkenning. Herkenning van de beleving van het verdriet, het gemis, de eenzaamheid, de leegte, het geen antwoord meer krijgen.

Nadat ik zelf een ingrijpende hartoperatie had moeten ondergaan werd pastoraal contact met hartpatiënten ineens een stuk spontaner en gemakkelijker. Alweer door de herkenning. De dingen waar het over gaat staan niet meer op grote afstand, zodat ze alleen in theorie gekend worden. En dat wordt wederkerig beseft en gevoeld.

Ik denk hier ook aan die twee vriendinnen. Hartsvriendinnen waren ze. Ze waren in dezelfde tijd getrouwd. Ze hadden allebei na een jaar een kind gekregen. Allebei waren ze er zielsgelukkig mee. Als ze met elkaar spraken over wat ze met hun kinderen mee-

maakten en voor hun kinderen voelden, herkenden ze heel veel. En door die herkenning in de beleving van dezelfde dingen, werd de band die hen aan elkaar bond nog sterker.

Maar toen kwam de dood. De een maakte het mee, dat de Heere haar kind - nog maar zes maanden oud - plotseling door de dood van haar wegnam. De andere was er hevig door aangegrepen. Wat probeerde ze mee te leven en troost te bieden. Maar zij voelde zelf wel aan, dat ze haar vriendin in haar nieuwe ervaring van ontroostbaar verdriet niet kon begrijpen. Hier kon zij niet inkomen. En de verdrietige moeder voelde het ook zo aan. O ja, zij waardeerde de pogingen, die haar vriendin deed. Ze vond het zo lief van haar. Maar, er ontbrak iets aan hun contact.

Totdat, jaren later, die andere ook haar kind verloor. Toen zochten ze elkaar weer op. Nee, ze hoefden niet eens wat tegen elkaar te zeggen. Ze vielen in elkaars armen en samen huilden ze. Zelfs zonder woorden was er de gemeenschap in het lijden en het verdriet. De herkenning. En toen werd de band weer zo sterk gevoeld. Het aanvoelen van elkaar.

Ieder die de verschillende levenssituaties aan zijn geest laat voorbijgaan weet dat deze voorbeelden met vele te vermenigvuldigen zijn. Iedereen weet waar ik het over heb.

Ook op geestelijk terrein

Welnu, dat element van herkenning is er nu ook op het terrein van het geestelijke leven. Mensen, die het leven der genade hebben mogen leren leven met al de wederwaardigheden die daarin ondervonden worden, herkennen veel van dezelfde dingen ook bij anderen, die - om het met een uitdrukking van de Bijbel te zeggen - een even dierbaar geloof hebben ontvangen. Geestelijke herkenning is dan ook in de omgang van Gods kinderen een belangrijk element. Is die herkenning er of is die herkenning er niet - daar staat of valt voor een groot deel de beleving van de verbondenheid mee. Welnu, over die geestelijke herkenning wil ik in een paar artikelen iets schrijven. Met een toespitsing op een bepaalde zaak, namelijk het zoeken van eenheid met andere kerken. Kerkelijke eenheid dus.

Is daar dan speciaal aanleiding toe?

Afgedacht nog van de vraag of er een speciale aanleiding voor bestaat, meen ik dat dat element van geestelijke herkenning te allen tijde een belangrijk aspect is en ook dient te zijn in het zoeken van kerkelijke eenheid. Nu we weer in een synodejaar leven komt dat zoeken naar kerkelijke eenheid ook weer een stuk dichterbij naar ons toe. Onze komende generale synode zal er opnieuw over hebben te spreken. Deputaten voor de Eenheid van de Gereformeerde belijders zullen een rapport op tafel leggen waarin ze verslag doen van de contacten die ze in opdracht van de vorige synode gehad hebben met vertegenwoordigers van onderscheiden andere kerken. Laat dat alleen al aanleiding genoeg zijn om de zaak van de geestelijke herkenning eens nadrukkelijk aan de orde te stellen.

Maar afgedacht hiervan, er is wel degelijk ook een speciale aanleiding voor om dit te doen. Enige weken geleden bracht de hoofdredacteur van "De Wekker" deze zaak ter sprake. Ik herinner me, dat de vorige hoofdredacteur dat ook meer dan eens met nadruk gedaan had. Op zich genomen helemaal terecht. Bij het spreken en schrijven over kerkelijke eenheid zullen we niet om de geestelijke herkenning heen kunnen. Maar dan is het wel zaak, hoe die herkenning ter sprake wordt gebracht. En eerlijk gezegd heb ik wel wat moeite met de wijze waarop prof. Maris deze zaak behandelt in het artikel waar ik nu op doel. Daarin ligt dan de concrete aanleiding voor deze artikelen.

Wekker-artikel

Laat ik duidelijk maken wat ik bedoel, want niet ieder van de lezers van ons blad zal het artikel in "De Wekker" gelezen hebben. Daarom zal ik eerst proberen recht te doen aan de schrijver ervan en de intentie van zijn schrijven uiteenzetten.

Onder de titel "Kerkelijke kaart" gaat de schrijver in op de kerkelijke situatie in ons land, zoals die is ontstaan na 1 mei, de dag van de fusie van drie kerken tot één kerk, de Protestantse Kerk in Nederland.

Naar aanleiding van dit gebeuren brengt hij de vraag ter sprake naar het aftasten van nieuwe contactmogelijkheden, onder andere ook met hen, die niet in de PKN konden meegaan.

Hij constateert dat bij hen die deze

vraag serieus overwegen nu al duidelijk is, dat de geestelijke herkenning een belangrijke factor is. Trouwens, ook in ander verband wordt die vraag gesteld. Dat acht hij begrijpelijk. Maar er zijn volgens hem wel vragen bij te stellen. "Dat is ook het geval, wanneer onder ons de geestelijke verwantschap wordt afgetast zowel van degenen die zich buiten ons kerkverband bevinden als van hen die binnen de kerk zijn".

Welke vragen gaat hij dan stellen? De schrijver poneert met stelligheid, dat de basis waarop kerken in een kerkverband zijn samengekomen het belijden van het geloof in de heilige Schrift is, zoals in de belijdenis beliden. "Schrift en belijdenis: daar gaat het over als de kerk een gemeenschap vormt". Hier hoort dan wel het gesprek rond de belijdenis bij, en de functionering van het belijden in prediking en pastoraat. Want "hoofd en hart horen er beide bij". Tot zover gaan we helemaal met de schrijver accoord. Maar dan volgt deze zin: "Maar laat geen tegenstelling worden gemaakt tussen de belijdenis en de geestelijke herkenning. Zo gemakkelijk gaan subjectieve, gevoelsmatige factoren de doorslag geven boven de kracht van de belijdenis naar Gods heilig Woord".

Hierin heeft de schrijver natuurlijk ook nog gelijk. Vanzelfsprekend moet er geen tegenstelling gemaakt worden tussen beide factoren: enerzijds de belijdenis en anderzijds de functionering ervan en daarmee samenhangend de geestelijke herkenning. Beide aspecten hebben een rechtmatige plaats in de beleving van het kerkzijn en de kerkelijke eenheid.

Maar wat is dan mijn moeite met de gemaakte opmerkingen? Dat de suggestie gewekt wordt alsof het met nadruk spreken over en aandacht vragen voor de geestelijke herkenning impliciet betekent dat er een tegenstelling gemaakt wordt tussen die herkenning en de confessie. Maar dat is geheel en al niet aan de orde. Daarom meen ik dat het nuttig kan zijn - voor het zuiver houden van de discussie - dat we elkaar op dit punt recht verstaan.

Zeker, van een dergelijke tegenstelling is soms wel sprake. Als bijvoorbeeld gesproken wordt over 'de oecu-

mene van het hart'. In de kringen waar deze 'oecumene' wordt aangehangen, is van een confessionele binding in veel gevallen op geen enkele manier sprake. Dan kan terecht gesproken worden over een eenheidsbeleving uitsluitend op subjectieve, gevoelsmatige factoren. Op zich kan zoiets nog wel functioneren, maar niet als basis voor kerkzijn of kerkelijke eenheid. Dan dient wel degelijk gelet te worden op de confessionele grondslag. En dat is allereerst een objectief gegeven.

Daarom begrijp ik de grote moeite zo goed van hen die zich tot geen prijs wilden laten meenemen in de PKN. Daarbij is immers de confessionele grondslag van de kerk in het geding. Wel, laten wij als afgescheiden kerken dat dan ook maar blijven volhouden. Trouwens, is een van de beginselen van ons afgescheiden kerk-zijn juist niet de belijdenis van wat God als waarheid heeft geopenbaard?

Ik zou dan ook niet graag willen pleiten voor een zoeken naar kerkelijke eenheid waarbij die confessionele grondslag achter de horizon verdwijnt. Wie wil dat wel? Op dit punt kan prof. Maris, dacht ik, heus wel gerust zijn. Wij maken de gesuggereerde tegenstelling niet. Maar laat hij dan zelf ook geen tegenstelling maken tussen de confessie en de geestelijke herkenning. En laat de komende synode dat alstublieft ook niet doen. Zo'n tegenstelling kan namelijk op twee manieren gemaakt worden. Door de geestelijke herkenning te benadrukken ten koste van de confessionele grondslag. Maar ook door de confessionele grondslag te benadrukken ten koste van de geestelijke herkenning, of wilt u, de functionering van de belijdenis. En het is dat laatste gevaar waar ik met name beducht voor ben. Ik meen voor die beduchtheid ook wel enige grond te hebben in de wijze waarop de contacten met zusterkerken soms worden bevorderd en gestimuleerd. Vandaar dat het nuttig kan zijn deze dingen nog weer eens duidelijk uit te spreken.

ds. P. den Butter

'... EN WACHT GEDURIGLIJK OP UW GOD'

Hosea 12:7

Wachten. Wachten heeft vandaag zijn tijd niet mee. Op alle terreinen van onze samenleving, ook in de kerk, waait een wind van activiteit. In onze gejaagde tijd is geen tijd voor wachten. Wat is 'wachten'?

Het woord 'wachten' in Hosea 12:7 is niet een passief wachten. Als er één ding is wat Hosea niet wil, dan is dat het wel. Integendeel. Dat woordje 'wachten' is één en al activiteit. Het woord 'wachten' staat ook niet haaks op de woorden: 'komt en laat ons wederkeren', woorden die bruisen van beweging en energie. Wat wil het woord 'wachten' eigenlijk zeggen? Hosea gebruikt een woord, waarvan u de uitleg in de natuur aantreft. Juist in deze tijd van het jaar, wanneer de natuur uitloopt, de bloemen ontbotten, het leven begint te zingen en de insecten langzaam maar zeker hun weg gaan. Zo ook de spin die zijn web weeft. Is zijn web klaar, dan gaat hij in dat web wachten. En hoe wacht die spin dan? Misschien hebben jullie, jongelui wel eens gezien hoe een spin in zijn web wacht. Wanneer je in dat web blaast of met een takje dat web voorzichtig aanraakt, wat begint zo'n spin dan te doen? Trillen. Geconcentreerd en gespannen wachten. Dat is de betekenis van 'wachten' in Hosea 12:7.

Nu toont de Heere vanuit Israël's geschiedenis wat de betekenis van dat woordje 'wachten' is. Want het is niet zonder reden dat de Heere in hoofdstuk 12 op Jacobs leven terugrijpt. Als u de eerste verzen van Hoofdstuk 12 op uzelf laat inwerken dan ziet u eigenlijk een vloeiende overgang. Vanuit de actuele situatie van de tijd van Hosea naar de oproep om te 'wachten'. In Hosea 12 vereenzelvigd God Juda met Jacob. Dit gebeurt niet zonder reden. Deze gelijkstelling wordt veroorzaakt door de actuele situatie van die dagen. Wat was dat voor een tijd? Een tijd waarin we niet alleen uitspattende goddeloosheid aantreffen. Ik zou bijna zeggen: was dat nog maar waar, dan viel het nog wel mee. Het ergste waar Hosea mee te maken heeft, is die halfslachtige godsdienst. En dan zijn we dicht bij huis. Mensen die zo

voor de vorm meedoen. Die zich afzonderen, ook van het goddeloze gedeelte van het volk Israël. Mensen die soms ook op een vermanende manier optreden, mensen die zich bezighouden met Gods Woord, die de offers brengen en de gebeden doen. En uitgerekend tegen dat godsdienstige gedeelte richt Hosea nu zijn prediking en typeert deze mensen als leugenaars. De huichelachtigheid openbaart zich met name op dat moment wanneer God Zijn volk ontmoet. God treft de leugen aan.

Ds. Visser wees in Hosea 6:1-3 de weg terug naar God: bekering. Wanneer we door het Woord in ons geweten zijn geraakt en de woorden die ds. Visser heeft aangehaald ook illustrerend waren voor ons gezinsleven of voor ons persoonlijk leven, hoe gaan we dan verder? Gods Woord zegt: wachten!

'Dominee, u wilt toch niet zeggen dat we maar moeten afwachten? Dat we het maar moeten overlaten aan de leiding van de Heere en de wijze waarop de Heere verder gaat werken in ons leven. U wilt toch geen valse lijdelijkheid preken?' Nee, dat is niet de bedoeling van Hosea. Denkt u maar aan die spin in dat web, die blijft maar niet stil wachten, maar die begint juist te trillen. Gespannen wachten. De Heere roept niet alleen in Hosea op tot bekering, maar Hij tekent in Hosea ook uit wat bekering is. Wanneer de Heere op dat punt is aangekomen in Hosea 12, het uittekenen van de waarachtige bekering, dan valt dat woordje 'wachten'. Dit woord klinkt als een donderslag bij heldere hemel. Immers er waren nog al wat activiteiten onder het volk. Men ging bij de naburige volkeren hulp zoeken. Op het godsdienstige terrein ging men ook aan het werk. Er werden offers gebracht, gebeden gedaan. Men ging uiterst vroom te werk. De mens heeft toch een eigen verantwoordelijkheid?! Juist dat woord 'wachten' wil aan de wortel van al die activiteiten ontdekken. Die wortel deugt niet, omdat het ten diepste huichelen is.

Wat bedoelt 'wachten' dan? Denk aan die spin. Die spin zit niet te wacht-

ten op een zuchtje wind of het wiegen van de takken. Integendeel. Het wachten van de spin concentreert zich op één zaak: prooi. Daar doet hij alles voor. Hij trilt in zijn web, hij schudt zijn web en als hij de kans krijgt, schiet hij toe. Die houding, gespannen wachten op God, tekent de Heere in de voorgaande verzen uit. God verwijst daarvoor naar de geschiedenis van Jacob en Ezaü in de moederschoot. Jacob worstelt in de moederschoot om de eerstgeboortezegen in zijn bezit te krijgen. Hij omklemt met zijn ene hand de hiel van zijn broer. Vanuit deze geschiedenis maakt God duidelijk wat Hij met 'wachten' bedoelt. Jacob worstelt met het Woord. Alleen het Woord. Verwachten wij het daar ook van? Juist op die momenten dat het uit de hand dreigt te lopen? Gaan we dan aan de slag of wachten wij?

Wat gebeurt er wanneer wij 'wachten'? God verwijst niet alleen naar Jacobs worsteling in de moederschoot. God wijst ook op Jacobs worsteling bij Pniël. Bij Pniël treft u diezelfde grondhouding aan, die het 'wachten' typeert. Jacob worstelt met God. Jacob spant zich in, verenigt zijn krachten en vecht voor zijn leven. Hij krijgt de overhand over God en wint het van God. Echter wat is de winst? Jacob houdt aan het einde van deze doodstrijd zichzelf over, zijn eigen naam: Jacob, leugenaar. Dat gaat nu altijd samen op. Wachten en winnend verliezen. Wanneer het 'wachten' wordt beoefend, komt mijn leven voor God open te liggen, en zie ik mijn leven zoals het werkelijk is: liegen en bedriegen. Ik kom als leugenaar voor God te staan en moet leren wachten.

Geduriglijk wachten, zegt de Heere. Dit betekent niet 'gedurende een bepaalde periode wachten.' Denk aan die spin. Die spin zit niet met de gedachte te wachten dat over twee weken misschien een vlieg in zijn web terechtkomt. Hij wacht niet af, hij wacht gespannen op. Daarom laat hij zijn web geen moment in de steek. Wat bedoelt de Heere met 'geduriglijk wachten'? Dit zegt de Heere niet omdat Hij zoveel van ons wachten verwacht. Dit zegt de Heere tegen de achtergrond van Wie Hij nu is en voor u en voor mij wil zijn. God laat in het voorafgaande eerst zien hoe Hij zich laat overwinnen door Jacob, de bedrieger. Vorstelijk overwinnen.

God openbaart Zijn bewogenheid en ontferming. Daar ontmoet u Gods inspanning in het zaligmaken van bedriegers. Hier spreekt Gods Waarheid tegenover mijn leugenachtigheid. Gods Woord opkomend uit Gods hart. Daarom kan en mag u vanmiddag met een bedrieglijk hart, uw legen handen leggen op Hos 12:7. Ingespannen wachten op een God, die leugenaars wil zaligmaken! In die weg komt u steeds meer uzelf tegen. Dan ontmoet ik ongeduld, eigen werk, eigenwijsheid, eigen godsdienst, eigen gerechtigheid, tegenkating en hoogmoed. Maar dan

wordt er ook een andere houding in mijn bedrieglijk leven zichtbaar. Dat is de houding van de grote Hogepriester, die gehoorzaamheid heeft geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden. Dan wordt Christus in het wachten het Voorbeeld tot navolging. Dan werkt Christus, als Hogepriester, in mijn leven Zijn priesterlijk werk uit, dat zich ondermeer openbaart in een gespannen wachten op God. Dat leven kent ook uitzicht en stemt in met de laatste woorden van Jacob: "Op uw zaligheid wacht ik Heere!" Wachten: stervend leven om verliezend te winnen.

ds. C.P.de Boer

VRAGENRUBRIEK

In Exodus 2:2 lezen wij dat Jochebed haar (derde) kindje, Mozes, schoon vond en hem drie maanden verborg. Wil het woord 'schoon' hier gewoon zeggen dat zij haar kind lief had en daarom voor het zwaard van de koning verborg? Maar dat is toch vanzelfsprekend? Iedere rechtgeaarde moeder zal dat toch gedaan hebben? Waarom wordt het hier zo expliciet vermeld?

De geschiedenis van Mozes begint zo: "En een man van het huis van Levi ging, en nam een dochter van Levi. En de vrouw werd zwanger en baarde een zoon. Toen zij hem zag, dat hij schoon was, zo verborg zij hem drie maanden".

We zouden uit deze mededeling kunnen opmaken dat Mozes de oudste was, hun eerste kindje. Maar dat is niet juist. Even later blijkt dat Mirjam de oudste was en dat Mozes ook nog een drie jaar oudere broer had, Aäron. Het wordt echter op deze manier beschreven, omdat het in het vervolg over dit kind gaat. Het licht valt met name op dit kind.

Van dit kind wordt gezegd dat het schoon was, knap, bevallig, lief. Welnu, dat zal de moeder ook van haar eerste twee kinderen gedacht hebben! Er is voor een vrouw die het wonder van het moederschap mag ervaren, geen liever en knapper kind dan het hare! Wat zijn vader en moeder verwonderd als ze hun kindje, in liefde verwacht, mogen zien. Als dan alles goed mag zijn, is de blijdschap groot. De ouders moesten ermee in

de grote Weldoener eindigen! Want nieuw leven is toch zulk een wonder! Geheel en al een geschenk van de Heere! En toch ook: eigen vlees en bloed. Dat maakt het wonder nog groter, als blijkt dat het kind uiterlijk en wat karakter betreft lijkt op vader of moeder. Helaas geldt dat ook voor wat de zonde betreft. De zonde, die leeft in het hart van de ouders, leeft ook in het hart van hun kind. Juist daarom is een tweede geboorte zo nodig!

Juist omdat elke moeder haar kind 'schoon' vindt, moet ons deze expliciete vermelding in Gods heilig Woord opvallen. Zeker ook, omdat de Schrift Mozes' schoonheid op andere plaatsen opnieuw vermeldt en duidelijk onderstreept. Denk aan de rede van Stefanus in Handelingen 7. Daar lezen wij: "In welke tijd Mozes werd geboren, en was uitnemend schoon, welke drie maanden opgevoed werd in het huis zijns vaders". We lezen hier zelfs dat Mozes uitnemend schoon was! Tenslotte vermeldt ook Hebr. 11:23 zijn schoonheid: "Door het geloof werd Mozes, toen hij geboren was, drie maanden lang van zijn ouders verborgen, overmits zij zagen dat het kindeke schoon was; en zij vreesden het gebod des konings niet".

U voelt wel dat Gods Woord ons duidelijk maakt dat het hier niet om een uitwendige schoonheid en aantrekkelijkheid gaat. In de rede van Stefanus lezen we, zo zagen we, dat Mozes uitnemend schoon was. In het grieks staat zelfs: schoon voor God! De kanttekeningen bij de Statenvertaling zeggen: "Gode schoon; dat is, godde-

lijk of uitnemend". De ouders van Mozes hebben dus iets bijzonders in hun kind gezien. Zij hebben, zo zegt ons Hebr. 11, door het geloof iets mogen zien, dat voor het natuurlijk oog verborgen was. Als wij een kind krijgen, weten we niet wat daaruit worden zal. Dat is voor ons verborgen. Een veelbelovend kind kan groot verdriet en teleurstelling bij de ouders veroorzaken. Laten we altijd voorzichtig zijn met hooggespannen verwachtingen wat onze kinderen betreft. En het liefste en meest meegaande kind moet ook nog bekeerd worden!

Maar in het hart van Amram en Jochebed was meer dan aardse verwachting. God schonk die ouders geloof! Geloof in God! God had met dat kind iets bijzonders voor! Dat kind was dus niet bijzonder, maar de Heere had er iets bijzonders mee voor! De geboorte van dat kind schonk blijde verwachting. Wat de Heere met dit kind voorhad, nee, dat wisten zij niet. Maar dat Hij er wat mee voor had, dat wisten zij door het geloof zeker! De uitroep bij de geboorte van Johannes de Doper, "Wat zal toch dit kindeke wezen?", was ook de uitroep van hún hart!

Welnu, hun natuurlijke liefde zou hen reeds weerhouden dit kind aan te geven bij de overheid. Zij achtten de (goddeloze) wet van de koning niet! Zij zagen op de wil des Heeren. Door het geloof leert een mens Gode meer gehoorzaam te zijn dan de mensen. Hun geloof hield wel beproeving, gevaar in! De moeder heeft het kind dan ook verborgen. Het geloof is niet onrealistisch. We hebben ook onze verantwoordelijkheid. En toen zij haar kind niet langer verborgen kon houden, heeft zij het in een biezen mandje in de Nijl gelegd. Lees: heeft zij het in Gods handen gelegd. En dat wonderlijk geloof zal de Heere nooit en te nimmer beschamen. We weten hoe het verder ging immers! Wij kennen de hele geschiedenis. Wat Mozes' ouders reeds van verre hebben gezien, hebben wij in werkelijkheid mogen zien. Dit kind is een door God gezonden en aangewezen verlosser geweest!

Wat was nu dat geloof in de harten van die ouders? Dit, dat God op Zijn tijd en wijze verlossing zou geven! Hoe kwamen zij daarbij, was dat geen ijdele droom? Nee, de Heere had het hun vaders reeds voorgehouden dat er een benauwde tijd zou aanbreken, maar dat er ook een tijd van verlos-

sing zou zijn! In dat geloof was Jozef gestorven. Bij dat geloof mochten Gods kinderen leven. Amram en Jochebed, en al Gods kinderen, zijn met de Heere, de belovende God, de God des verbonds, niet beschaamd uitgekomen.

Tenslotte: Mozes is een duidelijk type van de Heere Jezus, de Verlosser. Maria en Jozef, de herders en de wijzen, Simeon en Anna, zij allen hebben

in dat Kindeke een heerlijke schoonheid gezien. Met ogen des geloofs. Zij zijn niet beschaamd uitgekomen! Ik moet er geen preek of meditatie van maken, van onze vragenrubriek. Maar ik kan de verleiding toch niet weerstaan om u te vragen of ook u reeds schoonheid mocht zien in Hem? Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden!

Ds. K. Hoefnagel

BRIEVEN AAN OUDERS (29)

In de vorige brief aan u geadresseerd, ging het over Hanna en haar zoon Samuël. Nadat zij haar kind in het heiligdom te Silo heeft gebracht, heeft de Heere haar huwelijk met Elkana rijk gezegend. Drie zonen en twee dochters werden geboren. 't Werd zo een heel gezin. Dit gezin en het gezin van Eli, de priester te Silo vormden wel een grote tegenstelling.

U kent de namen van de twee zonen van Eli: Hofni en Pinehas. Dat zijn echt Egyptische namen. 't Geeft al aan de verwereldlijking in dat huisgezin. Die twee zonen als ze groot geworden zijn, gaan dienst doen in het heiligdom van de Heere. Hun goddeloosheid wordt beschreven. Ze laten uit een pot met offervlees met een vork optrekken al wat ze wilden hebben. Ze schroomden zelfs niet, om daarvoor geweld te gebruiken. Ook de zonde van seksuele uitpattingen pleegden zij, en dat voor het aangezicht van de Heere. Welk een verworping van de dienst des Heeren!

Heeft vader Eli zijn zonen niet gewaarschuwd? Ja zeker. Duidelijk sprak hij tegen Hofni en Pinehas: "wanneer een mens tegen de Heere zondigt, wie zal voor hem bidden?" Evenwel – daar bleef het bij. Geen enkele straf kwam. Het bleef slechts bij woorden. Dat was Eli's slapheid in de opvoeding.

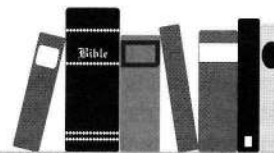
Nu schrijf ik eerst over excessen die soms dreigen. Handen van vaders en moeders kunnen erg los zitten. De drift kan opvlammen. Onbeheerst slaat men erop los. Dan moeten we wel weten dat we vanuit het vlees bezig zijn, en niet vanuit de Geest. U kunt zo maar komen tot mishandeling van uw kind. De drift kan zo overmeesteren dat u eigenlijk niet meer weet wat u doet. Weet dan dat u daarmee overtreedt het zesde gebod! Ja maar, zegt u, ze kunnen je het

bloed onder de nagels vandaan halen. Gebruik dat niet als excuus. U zult op de knieën moeten komen om de Heere te bidden om de genade van zelfbeheersing. Weet ook dat het nooit een schande is om uw kind om vergeving te vragen. Ik herinner mij nog heel goed hoe mijn vader aan tafel in het gebed de Heere om vergeving vroeg omdat hij zich in drift tegenover zijn kind zich te buiten was gegaan. Op slag verdween op dat moment al zijn wrokgevoelens! Daarom zeg ik: vaders, moeders wees niet te groot om u zelf te vernederen voor de Heere en voor uw kind.

Doch er is ook de andere kant: dat we als Eli slap zijn in de opvoeding, dat we het alleen bij woorden laten, en dan zelfgenoegzaam denken: ik heb ze toch gewaarschuwd, nu moeten ze het zelf maar weten. Dat is geen liefde die hier dan aan het woord is. Eli had zijn zonen uiteindelijk moeten straffen. Nog beter gezegd: hij had ze moeten kastijden. Hij had ze uit de dienst van de Heere moeten ontslaan, en dat deed hij niet. Woorden alleen zijn goedkoop. Uiteindelijk stond de Heere niet voorop. Eli zelf stond op de eerste plaats.

Als onze kinderen klein zijn kan een pak voor de broek heel gezond zijn. Zijn ze ouder dan kan dat niet meer. Dan zijn er andere middelen om te kastijden. De grote vraag is altijd weer: wie staat er voorop: de Heere of wijzelf. Zouden we onszelf misschien willen sparen? Hoe erg dat Eli heeft meegewerkt aan de ondergang van zijn kinderen. O dat zelfverwijt.

Ds. P.v. Zonneveld

BOEKBESPREKINGEN

Thomas Watson, *Alles is uwe*, 206 blz., € 17,90, Uitgeverij Den Hertog-Houten.

Thomas Watson was puriteins predikant in de 17^e eeuw in Londen. In dit boek beschrijft Watson de voorrechten van Gods kinderen naar aanleiding van 1 Korinthe 3:21-23: 'Want alles is uwe. Hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle uwe. Doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods.' Het opnieuw uitgegeven boek is vroeger uit het Engels vertaald door ds. Joannes Fabricius en in de huidige spelling overgezet door ds. J. van der Haar in 1978. We zouden heel veel uit dit alleszins lezenswaardige boek kunnen citeren. We beperken ons tot enkele citaten. Op blz. 46 en 47 wordt geschreven over de aanneming tot kinderen. De Heere beschermt Zijn kinderen en onderhoudt Zijn kinderen. God beschermt tegen tijdelijk kwaad en tegen geestelijk kwaad. Hierbij stelt Watson de vraag aan de orde "Maar soms wedervaart de godzalige het kwaad, namelijk de zonde: die besmet vaak zijn kleren. Antwoord. Maar dat kwaad zal niet dodelijk zijn voor Gods kinderen. Kwiksilver is op zichzelf schadelijk, maar wanneer men het met andere zalven op bekwame wijze vermengt, dan wordt zijn schadelijke eigenschap weggenomen en verandert het zelfs in medicijn. De zonde is in haarzelf dodelijk, maar vermengd met tranen van berouw, en vermengd met de heilige zalf van Christus' bloed, dan wordt haar venijnige en schadelijke aard weggenomen. Hoewel de zonde zelf kwaad is, zal echter God voor een gelovig kind van God uit dat kwade nog het goede voortbrengen. Hij zal hem vernederen en voorzichtig in Zijn wegen leren wandelen. Vergif is kwaad in zichzelf, maar een voorzichtige arts weet het in een voortreffelijk geneesmiddel te veranderen." Op blz. 48-50 wordt geschreven over de kenmerken van de aanneming tot kinderen. Watson noemt er 4: 1. een teer en week hart. Het stenen hart is een vlesens hart geworden. "Zo'n hart is bang voor de zonde. Het geringste haartje brengt het oog aan het huilen, zo ook doet de

kleinste zonde het hart slaan." 2. Een kinderlijk hart is een biddend hart. De Geest der aanneming tot kinderen is een Geest des gebeds. 3. Een kinderlijk hart is een gehoorzaam hart. Het hart wordt voor God geopend en voor de zonde gesloten. Zo'n hart heeft lust om Gods welbehagen te doen. 4. Een kinderlijk hart is een ijverig hart. Het is ijverig voor de eer van God. Wie goedkeurend kan aanzien dat Gods eer tekort wordt gedaan, heeft geen kinderhart. Van Chrysostomus wordt verteld dat hij de zonde tegen God zo bestraftte alsof hem in zijn eigen persoon onrecht was aangedaan. Het boek doornemend rees bij mij wel de vraag of het wellicht niet beter was geweest het boek niet zonder meer te herdrukken zoals het in 1978 verschenen is, maar om het opnieuw uit het Engels te vertalen. Dat zou de toegankelijkheid van dit geschrift, met name voor jongeren, vergroot hebben. Wellicht zal dit in de toekomst nog eens gebeuren. De inhoud is het zeker waard

G.C. den Hertog, *Gedeelde hoop. Israël op de weg der verwachting.* Uitgeverij: Willem de Zwijgerstichting, Enschede. Prijs €4,30.

Donateurs ontvangen twee brochures pers jaar voor 7 euro. Na een inleiding volgen er zes hoofdstukken. Den Hertog schetst dat Israël en de kerk uiteengingen inzake de toekomstverwachting. Er wordt een kort historisch overzicht gegeven. Er wordt geschreven over Zionisme en de staat Israël. Theologen als Miskotte en A. v.d. Beek komen aan het woord. Ook de opvatting van "Christenen voor Israël" worden aangehaald en er worden vraagtekens bij deze opvatting geplaatst. Den Hertog laat zien dat het onvoorwaardelijk steunen van de staat Israël tot 1967 en 1973 door Nederland samenhangt met het wegvoeren van zeer veel Joden uit ons land tijdens de Tweede Wereldoorlog. Vanuit andere Europese landen werden er verhoudingsgewijs beduidend minder Joden weggevoerd en gedood. Na 1967 is er een omslag in

het denken gekomen in Nederland. Vanaf die tijd worden de Palestijnen meer als onderdrukten gezien en de staat Israël als onderdrukker. Op twee manieren kan tegen de staat Israël worden aangekeken. De kibboetzm in dit land vormen enerzijds een lichtend voorbeeld voor een nieuwe manier van samenleven. Maar aan de andere zijde zag men de voor het naakte bestaan vechtende staat Israël als een bruggehoofd van het westers imperialisme. Met instemming lezen we op blz. 39: "Hoe zullen we als gereformeerde christenen staan tegenover de staat Israël? Het lijkt me duidelijk, dat we alleen maar ons erover kunnen verheugen, dat het joodse volk voor het eerst na 2000 jaar een eigen land, en ook een eigen staat heeft. Dat zou je alleen als mens al moeten zeggen, maar hoeveel meer geldt dat van gereformeerde christenen, die geloven in en zelf leven van Gods onwankelbare trouw, ondanks onze ontrouw?" De brochure reikt in kort bestek stof tot bezinning aan op het aangesneden thema.

Stichting China
Christelijke hulpverlening in Azië

Ook na 10 jaar een blijvende opdracht

Steun ons project
'Gebedsgestalten'
de vertaling is klaar, maar
nu de verspreiding nog!

Mag de verdrukte kerk in China
op uw steun blijven rekenen?
U kunt uw bijdrage
overmaken op

Giro 320666

project in voorbereiding:
de Chinese vertaling van
'Bijbelse vertellingen voor
jonge kinderen' van H. van Dam

Info secretariaat:
Kerkewijk 158, 3905 JJ Veenendaal

Korting 10% korting bij 2e reservering binnen een jaar. Korting wordt berekend op boeking(en) buiten schoolvakanties.

Oosterend - Texel Rust en ruimte, vakantie in eigen sfeer, alle jaargetijden

Ruimgelegen en vrijstaande 6/8 pers.
bungalows; 4/6 pers. stacaravans.
Ook bungalows met cv.

Op Texel zijn veel bezienswaardigheden.
Maak gebruik van de conversatiezaal.
Doe mee aan diverse (dag)activiteiten.

Met familie of vrienden tijdens uw
jubileum samen er even tussenuit.

Op het park
vrijstaand

Nieuwe bungalow

Bel voor meer informatie of onze gratis
brochure met foto's. Deelweken zijn ook
mogelijk (al vanaf € 110,-).

Meer informatie of reserveren? Bel 0222 31 83 91

SPECIALE AANBIEDING

Er zijn nog enkele tientallen series te
koop van "Het Troostboek",
door ds J. van der Vlies.

Deze catechismusserie bestaat uit
73 preken verdeeld over 6 delen.

Ds. van der Vlies was een Christus-
prediker, die ook de weg die náár
Christus leidt, helder verkondigde.

Prijs slechts € 50,- per serie franco.

Te bestellen bij: J. Bassa,
Menno van Coehoornsingel 2
2967 EC Langerak - Tel. 0184-
601242 - j.bassa@filtnet.nl

Voor info bel:

0416 - 692 787
of
0341 - 425 712

Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen

STICHTING
Bonisa
ZENDING

Bewogen met de nood van christenen in China

- Bijbels in de stamtalen van de bergbevolking
- Opleiding van evangelisten aan Bijbelscholen
- Mefiboseth gehandicaptenzorg

Steun deze christenen
Steun het werk van Bonisa
met uw
PINKSTERZENDINGSGAVE

Postbank 31.555.32

 Avondrust

 Rehoboth

Wonen in een vertrouwde omgeving

Bent u ouder dan 55 jaar en wilt u graag wonen in een omgeving die voelt als thuis? Dan kunt u comfortabel wonen in een 2- of 3-kamer appartement van onze serviceflats Avondrust of Rehoboth. U woont hier geheel zelfstandig en kunt gebruik maken van o.a. alarmering en alarmopvolging. Ook kunt u een beroep doen op Agathos thuiszorg, zorg die aansluit op onze dienstverlening.

In de serviceflat kunt u deelnemen aan gezamenlijke activiteiten. Ook komen leveranciers aan huis met groenten, fruit, kruidenierswaren, bloemen en planten, kleding en schoenen.

Kenmerkend voor onze serviceflats is de Christelijke identiteit die tot uiting komt in de weeksluitingen door een predikant of ouderling en de eerbiediging van de zondagsrust; tv-bezit wordt niet op prijs gesteld.

Wilt u nadere informatie of een appartement bezichtigen?

Bel dan met de familie A. van der Giessen, beheerdersechtpaar van Avondrust, Nudenoord 272, 3079 ZN Rotterdam (010) 482 90 28 of mevr. G. van Rijs, beheerder van Rehoboth, Michelangelostraat 98, 3066 NM Rotterdam (010) 420 98 06. U bent van harte welkom.

SGZZH Zorg met hart en hand

STICHTING GEREFORMEERDE ZORGCENTRA ZUID-HOLLAND

Het uitschot van de maatschappij

Vroeger: hoeren, tollenaars en zondaars.

Nu: prostituees en dak- en thuislozen.

Ontmoeting helpt deze mensen.

Helpt u mee?

Vraag onze Nieuwsbrief aan, of Kerkelijke Ontmoeting, speciaal voor ambtsdragers.

Ontmoeting biedt, op basis van christelijke naastenliefde, professionele hulp aan dak- en thuislozen, uitgaande van de behoeften en mogelijkheden van de cliënt.

Stichting Ontmoeting
Postbus 25110
3001 HC Rotterdam
tel. 010 - 425 76 77
fax 010 - 425 59 66
info@ontmoeting.org
www.ontmoeting.org

Te koop gevraagd

THEOLOGISCHE
en
AANVERWANTE BOEKEN.

Antiquariaat Den Hertog/
G.J. Zwoferink,
tel. zaak: 030-6346681

Op christelijke camping
De Klimberg te Hardenberg

Caravan te huur op een
rustig plekje.

Tel. 035-5420622

De Stichting Stéphanos heeft tot doel:

Het verzorgen van zendingswerk in Afrika en het verlenen van hulp aan weeskinderen in Malawi.

Hierbij is de Bijbel en de Drie Formulieren van Enigheid het uitgangspunt.

STÉPHANOS

Uw bijdrage voor **wezenzorg** in Afrika is welkom!

Inlichtingen

Dhr. J.W. Akster (voorlichter)
Gemeenteweg 343, 7951 PB Staphorst
tel. 522- 464428, Email: jw.akster@filternet.nl

Giften

Bank 33.53.07.450, Giro 199.504,
t.n.v. de Stichting Stéphanos te Harskamp

Reeds zeven jaar mogen we werken onder de Chinese huisgemeenten. Meer dan 350.000 reformatorische, gereformeerde werken zijn er verspreid. Steeds meer drukt ook de nood van de minderheidsgroepen in de bergen van China. In ontstellende armoede leven talloos velen een uitzichtloos bestaan. Voor D.V. 2004 en verder hebben we besloten daadwerkelijke diaconale hulp onder hen te verlenen. Zo kunnen we lokale nood enigszins lenigen en daarbij lectuur verspreiden voor de geestelijke nood. Wilt u hier een steentje aan bijdragen?

Uw hulp blijft dringend nodig. Hartelijk dank!

Geestelijke en materiële nood in China

Stichting Bijbelse Hulpverlening herkent u aan het logo en de blijvende taken:

- Opleiding
- Vertaalwerk
- Eigen drukkerij
- Verspreiding
- Diaconale hulpverlening

STICHTING BIJBELSE HULPVERLENING CHINA

POSTBUS 2072, 3800 CB AMERSFOORT. TEL. 033-2770287

www.chinachristianbooks.org. E-mail: stbhchina@kliksafe.nl

Bankrekening

3473.76.029